

УДК 657.6

Максименко І. Я.¹

Кривошеєва А. С.²

¹канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУ-621 ЗНТУ

НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА – ЯК ОБ’ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Нематеріальні активи є важливим об’єктом бухгалтерського обліку за своїми характеристиками, своїм складом, за рівнем впливу на результати господарської діяльності та фінансовий стан підприємства.

Згідно з п. 4 П(С) БО 8 «Нематеріальні активи» – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований. Аналогічне тлумачення міститься й у п. 8 МСБО 38 «Нематеріальні активи».

До основних критеріїв визнання нематеріальних активів належать:

- немонетарність;
- відсутність фізичної субстанції;
- можливість ідентифікації;
- підконтрольність.

Немонетарність і нематеріальність дозволяють відрізнити нематеріальні активи від фінансових і матеріальних активів відповідно. Ці властивості в цілому зрозумілі та не потребують додаткових пояснень.

Ведення обліку об’єктів нематеріальних активів здійснюється за групами (тобто сукупністю однотипних за призначенням й умовами використання) – п. 5 П(С) БО 8, пп. 138.3.3 ПКУ. Цими ж правовими нормами визначено перелік і склад таких груп. Міністерські фінансисти Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291, за кожною обліковою групою закріпили однойменний субрахунок синтетичного рахунка 12 «Нематеріальні активи». Згідно із ПКУ: назви та склад його нематеріальних груп майже ідентичні бухгалтерським аналогам.

Правильна ідентифікація нематактивів і їх зарахування до належних облікових груп є принциповим як для потреб бухгалтерського, так і податкового обліку. Адже в першому випадку це дозволяє значно спростити та прискорити процес складання фінансової звітності (насамперед – Приміток до річної фінансової звітності). У другому – коректно визначити строки корисного використання таких активів, виходячи з мінімально допустимих строків дії відповідних прав.

Класифікаційні угруповання наведені в табл. 1

Отже нематеріальні активи є важливим об'єктом бухгалтерського обліку за своїми характеристиками, своїм складом, за рівнем впливу на результати господарської діяльності та фінансовий стан підприємства. Облік нематеріальних активів – проблема, яка досить актуальна в практиці роботи підприємств.

Таблиця 1 – Класифікація нематеріальних активів

№	Найменування групи НМА	Об'єкти що входять до складу групи НМА	Код субрахунку
1	Права користування природними ресурсами	права користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічної та іншої інформацією про природне середовище.	121
2	Права користування майном	право користування земельною ділянкою, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо	122
3	Права на комерційні позначення	права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо, окрім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті	123
4	Права на об'єкти промислової власності	право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні тасмниці	124
5	Авторське право та суміжні з ним права	право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних, фонограми, відеограми,	125
6	Інші нематеріальні активи	право на провадження діяльності, використання економічних й інших привілеїв тощо	127